

PLATFORMA DE EVIDENȚĂ A ACTIVITĂȚILOR CASNICE. O NOUȚATE PE PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA

Izabella BOKOR-SZÖCS

Izabella BOKOR-SZÖCS

Asistent univ. dr., Departamentul de Administrație
și Management Public, Facultatea de Științe Politice,
Administrative și ale Comunicării,
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România
E-mail: sbokor@fspac.ro

The Household Activity Tracking Platform: A Novelty in Romania's Labor Market

Abstract

The „Platform for Household Activity Tracking” represents a significant development in Romania's labor market, aiming to formalize domestic work practices and ensure legal compensation for providers. Introduced through Law no. 111/2022, the system employs vouchers as a payment method for various household tasks, such as cleaning, cooking, pet care, and more. Operational since April 2024, the platform simplifies employment arrangements by eliminating bureaucratic hurdles and offering transparency and ease of use. The platform functions through three main user types: providers, beneficiaries, and employers. Features include a digital marketplace for matching services, a user-friendly voucher management system, and minimal formalities for service agreements. However, legislative ambiguities, outdated information, and the exclusion of babysitting services from the voucher system pose challenges. Despite these issues, the platform has achieved moderate adoption, with over 11,000 users by September 2024, although further growth is needed to meet national targets. Key recommendations include updating platform content, addressing legislative inconsistencies, and revisiting the exclusion of babysitting services to maximize its societal impact.

Keywords: household activities, vouchers, platform, Law no. 111/2022, household providers, household beneficiaries.

*Revista Transilvană
de Științe Administrative*
2(54) / 2024, pp. 16–25

1. Contextul social și juridic

Reglementarea prestării activităților casnice în România este o tematică discutată și disputată în ultimul deceniu, iar specialiștii din domeniu au criticat în mod repetat lipsa unei reglementări în acest sens (Mîndoiu și Butan, 2023, p. 75). Serviciile casnice, de exemplu curățenia, îngrijirea persoanelor, prepararea hrănilor, plimbarea animalelor de companie, sunt foarte frecvent întâlnite în societatea noastră. Astfel, nevoia de a remunera (în mod legal) prestatorii casnici a devenit din ce în ce mai arzătoare. Anterior posibilităților acordate de legislația actuală, situația era mai mult decât delicată și adesea atât beneficiarii cât și prestatorii acestor activități alegeau varianta nedeclarării acestor munci la autoritățile competente (Autoritatea Europeană a Muncii, 2021, p. 1). Conform datelor din 2020 a Autorității Europene a Muncii, la nivel european existau 12,8 milioane de prestatori în domeniul activităților casnice, din care 6,8 milioane nu-și declarau munca, deci mai mult de jumătate dintre aceste activități sunt prestate „la negru”. Acest lucru se întâmpla nu neapărat din dorința de a evita plata obligațiilor fiscale și sociale, ci pentru că variantele de „legalizare” a acestor activități implicau o procedură complicată, birocratică și inconfortabilă.

Apariția legii nr. 111/2022 din 21 aprilie 2022 are scopul de a reglementa modul de prestare a activităților casnice și remunerarea acestora cu tichete. La scurt timp după adoptarea legii, Guvernul a aprobat normele de aplicare aferente, la data de 23 iunie 2022. Conform comunicatului de presă emis de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, platforma trebuia să fie operațională la data de 31 decembrie 2023, astfel ca utilizatorii să o folosească din data de 1 ianuarie 2024 (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, 2022). Cu întârziere însă, din data de 23 aprilie 2024 platforma a devenit funcțională (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, 2024). Operaționalizarea acesteia constituie una dintre reformele asumate de statul român prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), jalonul 397. În data de 12 august a fost publicat contractul prin care angajatorii își pot recompensa salariații cu aceste tichete, care, la rândul lor, vor avea posibilitatea de a remunera persoanele care le prestează activități casnice. În momentul de față, platforma este complet funcțională, utilizatorii persoane fizice o pot folosi de cca. 8 luni, iar persoanele juridice, angajatorii, de patru luni.

Prezenta cercetare are ca scop evaluarea oportunității acestei platforme și identificarea eventualelor obstacole în funcționarea eficientă a acesteia. Mai întâi voi trata pe scurt legislația în domeniu, pentru a înțelege ideile pe care se bazează această platformă. Apoi voi prezenta funcționarea platformei și posibilitățile acordate de aceasta. Pe baza unor date obținute de la instituțiile abilitate, voi evalua numărul și modul de utilizare a platformei de la lansare până în prezent, toate acestea din prisma campaniilor de informare derulate de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale.

2. Legislația privind evidența activităților casnice

Legea nr. 111/2022 din 21 aprilie 2022 reglementează modul în care persoanele fizice pot desfășura activități casnice în schimbul unei remunerații acordate sub formă de tichete de activități casnice. Condițiile care trebuie îndeplinite pentru a presta aceste activități sunt de ordin obiectiv, referitoare la activitățile în sine și de ordin subiectiv, cele care privesc persoana prestatorului și persoana beneficiarului. Sub aspect obiectiv, legea definește activitatea casnică ca o activitate ocazională, necalificată, desfășurată de un prestator casnic în legătură cu gospodăria/gospodăriile unei familii sau a/ale unei persoane singure, în calitate de beneficiar casnic; activitatea casnică nu este efectuată în scop comercial și nu se efectuează în beneficiul unor terți. Activitățile care pot fi prestate în baza actului normativ se regăsesc în Anexa 1 a legii, sub forma unei liste, din care enumerăm câteva cu titlu exemplificativ: curățenia/ igienizarea locuinței, spălarea rufelor manual sau la mașina de spălat, prepararea hranei, plimbarea câinilor sau a altor animale de companie, realizarea de cumpărături, tăierea și despicarea lemnului pentru foc, recoltarea fructelor și a legumelor, efectuarea igienei corporale a persoanelor dependente, etc. Această listă se poate completa anual sau ori de câte ori se impune prin ordinul ministrului muncii și solidarității sociale.

În forma de bază a legii a fost adăugată și activitatea de bonă, care putea fi remunerată cu tichetele reglementate de actul normativ, însă se subînțelege că regulile prestării acestui serviciu sunt prevăzute de legea nr. 167/2014, astfel că doar modalitatea de plată se aplică în acest caz, nu și celelalte prevederi. Desigur, analizând prevederile legii sus-menționate, putem observa că există mult mai multe drepturi și obligații în cazul serviciului de îngrijire a copilului în comparație cu simplele activități casnice. În orice caz, a fost o alegere laudabilă și laudată în doctrină (Țop, 2022, p. 29) faptul că și serviciile bonelor au putut fi achitate astfel, deoarece situația privind remunerarea acestei profesii este identică cu celelalte servicii casnice reglementate prin actul normativ în discuție. Cu toate acestea, la scurt timp după intrarea în vigoare a legii, forma inițială a fost modificată, iar posibilitatea de a remunera serviciile aferente profesiei de bonă a fost eliminată. Motivarea legiuitorului se bazează pe inaccesibilitatea soluției legislative stabilite în cazul prestatorului casnic care dorește să efectueze activități specifice profesiei de bonă, în urma unei simple înțelegeri verbale cu beneficiarul casnic, în schimbul remunerării cu tichete de activități casnice (Proiect de Ordonanță de Urgență pentru modificarea Legii nr. 111/2021). Nu consider că raportul dintre beneficiar și bonă ar necesita condiții formale mai stricte, odată ce există o lege specială care prevede drepturile și obligațiile aplicabile în cazul acestei profesii. Ca și tehnică legislativă, se putea utiliza și excluderea profesiei de bonă de la toate celelalte prevederi legale și să-i fi fost aplicabilă doar metoda de plată cu tichete. Cu ușurință se putea face diferența dintre normele substanțiale care reglementează această profesie conform Legii nr. 167/ 2014 și metoda de plată a serviciilor, iar acesteia din urmă să-i fie aplicabile regulile prevăzute de Legea nr. 111/2022.

Un alt aspect de reținut este că profesia de bonă este una dintre cele mai populare activități dintre activitățile casnice, conform studiului CELSI, redactat de Autoritatea Europeană a Muncii (2021, p. 18), la nivel european 679.000 persoane au declarat că au plătit pentru serviciul de bonă în ultimele 12 luni și au motive serioase să creadă că prestatorii nu au declarat acele venituri.

Ca o circumstanță importantă în prestarea acestor activități este important de menționat definiția gospodăriei, ca fiind totalitatea bunurilor imobile constând în clădirile cu destinație de locuință, anexele, curțile și grădinile aferente acestora, precum și bunurile mobile utilizate în prestarea activităților casnice. Determinarea locației este importantă, deoarece această definiție exclude alte spații decât locuințele, adică spațiile comerciale, care desigur nu intră în sfera gospodăriei, și cărora nu li se aplică aceste prevederi. În acest caz ar fi vorba de o activitate comercială, nicidecum un raport dintre două persoane fizice, iar această situație este explicit exclusă din prezenta reglementare.

Pe plan subiectiv, prestatorul casnic este definit ca persoana fizică ce poate desfășura activități casnice ocazionale în una sau mai multe gospodării, în schimbul unei remunerații acordate exclusiv sub formă de tichete de activități casnice, deci oricine poate deveni prestator casnic, inclusiv îngrijitorul informal al unei persoane dependente, dacă nu este membru al familiei. Celelalte condiții care trebuie îndeplinite sunt similare celor prevăzute de legislația muncii, respectiv vârsta minimă de 16 ani, de la care se poate presta activitatea casnică. În cazul minorilor timpul de muncă nu poate depăși 6 ore pe zi, iar în cazul persoanelor peste 18 ani maximum permis este de 12 ore pe zi. Prestatorul casnic trebuie să preschimbe 85 tichete pentru a dobândi calitatea de asigurat în sistemul de asigurări sociale de stat. De observat că această sumă la momentul actual este de 1275 lei, aproximativ o treime din salariul minim pe economie din anul 2024. Lăudabil din punct de vedere juridic și economic este faptul că această reglementare se pliază pe realitățile sociale, nu prevede necesitatea altor formalități sau proceduri birocratice în vederea obținerii dreptului de a presta activități casnice. La fel și beneficiarul acestor activități poate fi oricare persoană fizică.

Angajatorul beneficiarului casnic este a treia persoană menționată de lege. Orice angajator poate achiziționa tichete și mai apoi să le acorde salariaților săi sub formă de bonus sau primă. După 600 de tichete acordate anual la un anumit salariat, angajatorul primește 50 de tichete bonus. Acest mecanism seamănă cu cel al tichetelor de vacanță. De menționat este faptul că în cazul tichetelor pentru activitățile casnice baza de calcul a impozitelor și contribuțiilor este 50% față de suma efectivă. Și acest aspect îi poate motiva pe angajatori să achiziționeze aceste tichete. Totuși, alegerea plafonului minim pentru acordarea bonusului este unul ridicat, astfel, ca angajatorul să beneficieze de acest bonus trebuie să acorde o sumă de 900 lei lunar unui salariat convertind valoarea tichetelor în bani.

Raportul juridic între prestator și beneficiar se naște printr-o înțelegere verbală, alegere bună din partea legiuitorului, luând în considerare faptul că aceste activități sunt ocazionale și ar fi o povară nejustificată cerința de a întocmi un document scris. Cu

privire la drepturile și obligațiile prestatorului și beneficiarului, legea prevede drepturi și obligații corelative patrimoniale și nepatrimoniale, asemănătoare celor din legislația muncii. Cu titlu de exemplu, dintre drepturile și obligațiile corelative nepatrimoniale menționăm cele referitoare la protecția demnității și datelor personale a prestatorului și dreptul la informare. Cele patrimoniale cuprind, în principiu, plata remunerației prin tichete și toate chestiunile legate de emiterea și completarea acestora. Modificarea adusă formei de bază a legii, din nefericire, a introdus și obligația de a tipări pe suport de hârtie tichetele, dar vom relua această problemă când vom analiza modul de funcționare a platformei.

Tichetele, ca instrumente de plată sunt reglementate în următoarea parte a legii, acestea având valoarea de 15 lei, care poate fi actualizată anual și se pot achiziționa de la Agențiile pentru Ocuparea Forței de Muncă sau prin platforma electronică de evidență a activităților casnice. Introducerea tichetelor ca instrument de plată este una testată și funcțională și în alte state membre UE, de pildă sistemul din Belgia (Fairwork Belgia, nedatat) este un exemplu de urmat.

Prezentul articol are ca scop analiza funcționării platformei, astfel că nu vom trata varianta în care tichetele sunt achiziționate și preschimbate fizic la agențiile menționate. Condițiile de valabilitate a tichetelor, adică conținutul exact și datele care trebuie să apară pe acestea sunt descrise în articolul 6 din Legea nr. 111/2022, însă problema nulității unui tichet în formă electronică, în acest context, nu poate interveni, deoarece pe platforma electronică acestea sunt predefinite și, fără completarea tuturor datelor necesare, sistemul nu permite continuarea demersului.

Ca ultim element legat de legislație, menționăm termenele care trebuie respectate. Prestatorii casnici au la dispoziție 12 luni pentru a preschimba tichetele primite, iar beneficiarii au același termen pentru a face plata cu ele. În cazul în care a trecut termenul de 12 luni, mai au la dispoziție încă 30 de zile pentru a cere returnarea sumei aferente. Dacă aceste termene au fost depășite, tichetele neutilizate se anulează. Un alt termen important, din punctul de vedere al funcționalității sistemului, este cel de preschimbare efectivă a tichetelor într-o sumă de bani, acesta fiind de maxim 5 zile de la data când prestatorul întreprinde această operațiune pe platforma electronică. În interiorul acestui termen suma va fi transferată în contul bancar al prestatorului, scăzând impozitul și contribuțiile pentru asigurările sociale, sumă care la momentul de față este de 3 lei pe tichet.

3. Platforma electronică de evidență a activităților casnice

Implementarea platformei electronice de evidență a activităților casnice a fost asumată prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Jalonul 397 „Punerea în funcțiune a unei platforme digitale de gestionare a tichetelor pentru lucrătorii casnici”, aferent Investiției 3. Operaționalizarea introducerii tichetelor de muncă pentru lucrătorii

casnici – Componenta 13. Reforme sociale (Planul Național de Redresare și Reziliență, nedat). Vom face o scurtă prezentare a modului de funcționare a platformei, împreună cu punctarea acelor incoerențe care ar trebui remediate în cât mai scurt timp, pentru a evita confuzia între legislația actuală și informațiile care apar pe platformă (Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, nedat).

Platforma funcționează pe trei paliere, destinate în mod separat prestatorilor, beneficiarilor și angajatorilor. În completarea acestora există o parte de organizare și legislație, care, în esență, se suprapun. Simplitatea, minimalismul și funcționalitatea sunt laudabile, deoarece pagina nu este încărcată cu informații și funcționalități inutile care să genereze confuzie la nivelul utilizatorului. Procedura creării unui cont este ușoară, completând date personale, pe baza cărora sistemul recunoaște persoana care dorește să devină utilizator, platforma fiind probabil interconectată cu baze de date privind evidența populației. După conectare, utilizatorul ajunge la un panou de control, de unde poate să-și gestioneze activitatea. Și această interfață este una simplă cu un meniu ușor de înțeles și este asemănătoare în contextul celor trei destinatari (beneficiari, prestatori și angajatori), totuși funcțiile sunt diferențiate în contextul scopului urmărit.

Beneficiarul poate achiziționa tichete, care se plătesc printr-un ordin de plată generat automat de sistem, către contul de Trezorerie al Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă. După ce suma a intrat în contul acesteia din urmă, tichetele apar automat în contul beneficiarului. Aceste tichete pot fi transferate în două modalități: fără convenție—însemnând că beneficiarul și prestatorul au intrat în contact prin alte modalități decât platforma, iar acest mecanism este folosit exclusiv ca modalitate de plată. Cu convenție—însemnând că beneficiarul și prestatorul au intrat în contact pe platformă prin *marketplace*. Un beneficiar poate solicita și plata tichetelor nefolosite.

Din perspectiva prestatorului, el are la dispoziție funcția de vizualizare a tichetelor, respectiv preschimbarea acestora în bani. O funcționalitate bine gândită este că salariatul poate alege data la care își preschimbă tichetele într-un interval de un an. Știind că trebuie preschimbate minim 85 tichete în fiecare lună pentru a avea calitatea de asigurat în sistemul de asigurări de stat, prestatorul își poate planifica lunar cât dorește să preschimbe. Dacă preconizează că va avea o lună în care nu va dobândi venituri, deoarece, de exemplu, pleacă în concediu sau se îngrijește de alte probleme personale, poate lăsa pe acea lună tichete de preschimbate din lunile anterioare. Angajatorii pot achiziționa tichetele din contul lor și le pot transfera în contul viitorilor beneficiari.

Despre funcția de *marketplace* amintim posibilitatea beneficiarilor și prestatorilor de a se întâlni pe această platformă, ambele părți putând să-și încarce anunțurile de inițiere a unei colaborări. Există un motor de căutare după județ și după tipul serviciului cerut sau oferit. Și această funcție este caracterizată prin minimalism și transparență.

Partea de legislație și ghidurile utilizatorilor însă au carențe serioase. În ambele locuri sunt încărcate informații corespunzătoare Legii nr. 111/2022 înainte de modificarea acesteia, adică înainte de luna aprilie 2024 și, practic, înainte de punerea în funcțiune a platformei. Am putea afirma că butonul de legislație este pur formal și nu este

adesea accesat, însă tot mecanismul este unul inovator, necunoscut până în momentul de față în legislația din România, astfel considerăm că prezintă interes. Decurgând din această problemă, și ghidurile sunt alcătuite conform formei de bază a legii, fără luarea în calcul a modificărilor din aprilie 2024. Aceste modificări sunt însă în unele cazuri chiar esențiale, cu titlu exemplificativ în forma actului normativ încărcată pe platformă și în ghid apare că și serviciul de bonă poate fi remunerat prin tichete, însă prin modificarea din aprilie a fost eliminată această posibilitate, aspect ce poate induce în eroare o parte din potențialii utilizatori care află doar după prestarea serviciului și înaintea plății că nu este posibil acest lucru.

O altă critică legată atât de legislație, cât și de funcționarea platformei în sine, este o formulare ambiguă a articolului 4 alin. (1) lit. e și a articolului 5 alin. (1) lit. j, prevederi introduse prin modificarea formei de bază, conform cărora părțile ar trebui să „semneze” tichetele. Desigur, pe platformă aceasta are semnificația unei bife și în actul de motivare a necesității modificărilor apare ca „semnătură/ acord”, însă ar fi necesară o clarificare și în acest sens.

4. Date despre utilizarea platformei

Ultima problemă abordată în acest articol este legată de utilizarea efectivă și de metodele de promovare a platformei. Urmare a petiției înregistrate la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, la data de 26 septembrie 2024, am obținut date legate de numărul utilizatorilor, acestea raportându-se la situația din data de 23 septembrie 2024.

În total au fost înregistrați 11.410 utilizatori, dintre care 6.215 prestatori casnici și 5.195 beneficiari casnici. Despre angajatori nu se face mențiune, probabil din cauză că pe platformă a fost introdusă această opțiune doar din luna august 2024. Numărul tichetelor achiziționate în total de către beneficiari este de 23.450, dintre care 1.597 pe suport de hârtie și 21.853 în formă electronică. Dintre acestea 16.538 de tichete au fost preschimbate de către prestatori. Așa cum am menționat, platforma a fost lansată în luna aprilie, deci între lansare și obținerea datelor au trecut cinci luni. Întrebarea este dacă aceste numere corespund, sunt inferioare sau exced așteptările autorităților. În acest context, avem un singur reper, respectiv cele descrise în implementarea jalonului 397 din PNRR (Planul Național de Redresare și Reziliență, nedat). În trimestrul IV al anului 2024 (octombrie-decembrie) ar trebui să fie cel puțin 20.000 prestatori înregistrați pe platformă, care până atunci figurau ca șomeri sau inactivi și cel puțin 10.000 de beneficiari casnici. Totodată aceste numere ar trebui să crească în trimestrul I al anului 2026 la 60.000 prestatori și 30.000 beneficiari.

La data de 23 septembrie aproximativ o treime din numărul prestatorilor și jumătate din numărul utilizatorilor plănuți au fost înregistrați, însă, desigur, până în decembrie nu este deloc exclusă atingerea rezultatelor preconizate. Cu privire la așteptările din anul 2026 ar fi mult prea prematur să ne pronunțăm.

Din perspectiva promovării lansării și funcționării platformei, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a comunicat că pentru a promova beneficiile utilizării tichetelor de activități casnice, precum și pentru a informa cu privire la procedurile de achiziționare și preschimbare a acestora, au fost desfășurate campanii online pe rețelele de socializare ale Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și agențiilor județene. Pe site-urile AJOFM Harghita și Covasna au fost afișate informații traduse în limba maghiară, conform informării primite, însă nu le-am putut identifica în cazul județului Harghita, ci doar pe platformele de social media. În cazul județului Covasna însă apare butonul către platformă chiar pe prima pagină a site-ului (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Covasna, nedat).

La nivelul agențiilor județene au fost realizate informări în cadrul ședințelor Consiliilor Consultative din care fac parte reprezentanți ai confederațiilor sindicale și patronale reprezentative la nivel național și ai instituțiilor deconcentrate. Totodată, au fost realizate și puse la dispoziția clienților AJOFM pliante și materiale informative cu privire la facilitățile oferite prestatorilor/beneficiarilor/angajatorilor prin Legea nr. 111/2022, privind reglementarea activității prestatorului casnic. De asemenea, au fost organizate de către agențiile județene întâlniri cu angajatorii, pentru a le prezenta avantajele utilizării platformei electronice de evidență a activităților casnice. Au precizat că sunt planificate și alte campanii de informare.

În cadrul solicitării datelor, am întrebat care sunt serviciile cele mai frecvent utilizate, iar răspunsul a fost că, conform informațiilor din platforma electronică de evidență a activităților casnice, rezultă că cele mai solicitate servicii pentru care sunt folosite tichetele de activități casnice sunt: curățenia/igienizarea locuinței, prepararea hranei, acompanierea persoanelor dependente la activități de socializare și/sau socializarea cu persoanele dependente, hrănirea și/sau îngrijirea animalelor de companie, călcatul rufelor.

5. Concluzii și recomandări

Platforma electronică de evidență a activităților casnice este o oportunitate excelentă din perspectiva aducerii în cadrul legal a unor activități care există în societate, însă au fost prestate în mod notoriu în forma muncii nedeclarate. Cu toate acestea, am identificat neconcordanțe care țin mai mult de punerea în practică a ideii centrale.

În concluzie, aspectele pozitive deja dezvoltate pe larg ar fi: eludarea formalităților excesive necesare anterior pentru activitățile casnice, transparența actului normativ și al platformei, minimalismul (pozitiv) și funcționalitatea platformei, beneficiile acordate în privința impozitelor și contribuțiilor ca o formă de motivare a utilizatorilor, promovarea prin mai multe mijloace a platformei, flexibilitatea în contextul termenului de preschimbare a tichetelor și *marketplace*-ul de pe platformă.

Carențele platformei și a legislației, în opinia noastră, sunt forma veche a legislației încărcate pe platformă, ghidurile neactualizate conform legislației în vigoare, unele formulări ambigue din actul normativ, precum și eliminarea serviciilor de bonă.

În acest context, primele recomandări, ușor de implementat, ar fi actualizarea platformei și a ghidurilor conform legislației în vigoare, mai apoi (eventual, la următoarea modificare prevăzută) regândirea formulărilor ambigue. În privința serviciilor de bonă, credem că trebuie avută în vedere diferențierea prestării serviciului în fond cu toate drepturile, obligațiile și forma acestuia de metoda remunerării, or, remunerarea privită izolat ar putea funcționa prin tichete fără vreo dificultate, mai ales că acest serviciu este des întâlnit în societatea noastră.

Bibliografie:

1. Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Covasna, [Online] disponibil la adresa <https://www.anofm.ro/covasna/>, accesat la data de 11 octombrie 2024.
2. Autoritatea Europeană a Muncii, „Tackling Undeclared Work in the Personal and Household Services sector”, Septembrie 2021, [Online] disponibil la adresa https://www.ea.europa.eu/sites/default/files/2022-03/Study-report-on-personal-and-household-sector.2021_EN.pdf, accesat la data de 11 octombrie 2024.
3. Fairwork Belgia, „Service Vouchers. Housekeeping Staff Activities”, [Online] disponibil la adresa <https://www.fairworkbelgium.be/en/workers/domestic-workers/service-vouchers/>, accesat la data de 11 octombrie 2024.
4. Legea nr. 111 din 21 aprilie 2022 privind reglementarea activității prestatorului casnic, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 402 din 27 aprilie 2022.
5. Legea nr. 167 din 16 decembrie 2014 privind exercitarea profesiei de bonă, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 922 din 18 decembrie 2014.
6. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, „Comunicat de presă 6627 – Guvernul a aprobat normele de aplicare a prevederilor privind reglementarea activității prestatorului casnic”, 23 iunie 2022, [Online] disponibil la adresa <https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/6627-cp-aprobare-norme-aplicare-reglementari-prestator-casnic-23062022?highlight=WyJjYXNuaWNIII0=>, accesat la data de 11 octombrie 2024.
7. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, „Comunicat de presă 7258 – Noutate pe piața muncii: persoanele fizice pot angaja și plăti legal personal pentru activitățile casnice. Prestatorii beneficiază de drepturi pe care le au și angajații”, 23 aprilie 2024, [Online] disponibil la adresa <https://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/7258-cp-prestatori-angajari-personal-activitati-casnice-23042024>, accesat la data de 11 octombrie 2024.
8. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Platforma de evidență a activităților casnice, [Online] disponibil la adresa <https://tichete.anofm.ro/>, accesat la data de 11 octombrie 2024.

9. Mîndoiu, C. și Butan, C., „De la 1 ianuarie 2024 intră în vigoare Legea prestatorului casnic în România. Care sunt principalele prevederi și ce problemă socială rezolvă aceasta?”, 2023, *Tax Magazine*, nr. 2, pp. 75–77.
10. Planul Național de Redresare și Reziliență, „Componenta C13. Reforme sociale. Jaloane, ținte, indicatori și calendarul de monitorizare și implementare aplicabile sprijinului financiar nerambursabil”, [Online] disponibil la adresa <https://mfamilie.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/08/C13.-Tabel-jaloane-si-tinte.pdf>, accesat la data de 11 octombrie 2024.
11. Proiect Ordonanță de Urgență pentru modificarea Legii nr. 111/2022 privind reglementarea activității prestatorului casnic, [Online] disponibil la adresa <https://www.cdep.ro/proiecte/2024/300/10/5/oug360.pdf>, accesat la data de 11 octombrie 2024.
12. Țop, D, „O reglementare mult așteptată – activitatea prestatorului casnic”, 2022, *Revista Română de Dreptul Muncii*, nr. 3, pp. 29–45.